

Sygn. akt VIII U 1526/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2019 r. w Gliwicach

sprawy M. G. (G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 21 czerwca 2019 r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie;
2. zasądza od M. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 1526/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 21 czerwca 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że M. G. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

W uzasadnieniu wskazano, iż od momentu wydania decyzji z 10 lipca 2014r. stwierdzającej prawomocnie objęcie odwołującego w ww. okresie polskim systemem zabezpieczenia społecznego, nie przedłożył on żadnych nowych dowodów istotnych dla sprawy, dotychczas nieznanych. Nie przedłożył też informacji w zakresie prowadzonego przez niego w tym zakresie ponownego postępowania wyjaśniającego z brytyjską instytucją ubezpieczeniową.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę i uznanie, że

w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. nie podlegał on ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Odwołujący podniósł, iż w jego ocenie zaskarżona decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa w zakresie ustalania właściwego ustawodawstwa, do czego ZUS nie był uprawniony. Powołał się też na możliwość potwierdzenia faktycznego wykonywania przez niego w spornym okresie, pracy w Anglii, przez świadków o przesłuchanie których wnosił.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy złożył wniosek o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Odwołujący M. G. od 1992r. prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski w M.. Działalność ta polega na świadczeniu usług informatycznych w zakresie udostępniania aplikacji internetowych.

W okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. odwołujący zawarł umowę o pracę z pracodawcą brytyjskim, tj. z (...) Ltd.

W okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. ubezpieczony nie dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej w Polsce działalności gospodarczej. Odwołujący wyjaśnił, że w tym okresie prowadził w Polsce działalność gospodarczą za pośrednictwem internetu. W tym czasie na stałe przebywał w Anglii, gdzie pracował najemnie.

W piśmie z 6 lutego 2015r. brytyjska instytucja ubezpieczeniowa H. R. & C. zakwestionowała fakt realnego wykonywania przez M. G. pracy na rzecz pracodawcy brytyjskiego. H. R. & C. poinformowała organ rentowy, iż w okresie rzekomego zamieszkania i wykonywania pracy w Wielkiej Brytanii firma zatrudniająca M. G. nie składała sprawozdań finansowych i nie opłacała w tym czasie podatków. Z kolei podany przez nią adres był w rzeczywistości adresem wirtualnego biura, co łącznie, w ocenie (...), świadczy o tym, że spółka ta była powiązana z działalnością mającą na celu optymalizację kosztów związanych z polskimi instytucjami ubezpieczenia społecznego. W szczególności polegało to na zatrudnianiu osób samozatrudnionych w Polsce, w spółce z zarejestrowaną siedzibą w Wielkiej Brytanii, która faktycznie nie prowadziła żadnej działalności w tym kraju. Z kolei osoby formalnie zatrudniane w takiej firmie otrzymywały adres wykorzystywany przez nie wyłącznie do prowadzenia korespondencji z brytyjskimi władzami. Z tego też względu posiadanie umowy z firmą (...) Ltd. nadaje odwołującemu status pracownika, ale nie jest dowodem na to, iż mieszka on i pracuje na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii. Nadto brak jakichkolwiek dowodów potwierdzających zamieszkiwanie ubezpieczonego w Wielkiej Brytanii, dowodów odbycia podróży czy dowodów pracy.

W konsekwencji braku dowodów zamieszkiwania i wykonywania przez odwołującego pracy na terenie Wielkiej Brytanii, brytyjska instytucja ubezpieczeniowa H. R.

& C. odmówiła wydania dokumentu A1 poświadczającego podleganie przez M. G. ubezpieczeniom na terenie Wielkiej Brytanii.

W dniu 26 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wydał decyzję stwierdzającą, że M. G. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

W uzasadnieniu wskazano, że odwołujący przedłożył jedynie umowę łączącą go z brytyjskim pracodawcą. Nie przedłożył natomiast dowodów potwierdzających fakt zamieszkiwania na terytorium Wielkiej Brytanii, kopii dokumentów podróży, ani innych dokumentów potwierdzających jego pobyt i zatrudnienie w

tym kraju. Nadto ZUS zarzucił, że brytyjski pracodawca odwołującego jest tzw. firmą skrzynkową, gdzie nie dochodzi do realnego wykonywania pracy przez pracowników na terenie Anglii.

Wyrokiem z 22 czerwca 2016r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1512/14 Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie M. G. od powyższej decyzji.

W pisemnych motywach swojego rozstrzygnięcia Sąd powołał się m.in. na okoliczność, iż w piśmie z 6 lutego 2015r. brytyjska instytucja ubezpieczeniowa zakwestionowała fakt realnego wykonywania przez M. G. pracy na rzecz pracodawcy brytyjskiego. Stanowisko tej instytucji jest wiążące dla organu rentowego i sądu, które nie mają kompetencji do badania istnienia stosunku pracy stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Sąd stwierdził, że od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. podlegał on ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

Wyrokiem z 22 marca 2017r. w sprawie o sygn. akt III AUa 1504/16 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację M. G. od wyroku Sądu I instancji, dzieląc w pełni stanowisko tego Sądu.

W dniu 21 lipca 2017r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o wznowienie postępowania i ustalenie, na podstawie art.83a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, że w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. nie podlega obowiązkowo ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Odwołujący powołał się na okoliczność, że nie został w trybie art. 9 k.p.a. pouczony przez organ rentowy o konieczności uzyskania od angielskiej instytucji ubezpieczeniowej zaświadczenia (...), co uzasadnia stwierdzenie, że popełniono na jego szkodę przestępstwo. Z tego też względu należy wzruszyć prawomocną decyzję organu rentowego z 26 maja 2014r. ustalającą dla wnioskodawcy jako właściwe ustawodawstwo polskie.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję z 25 października 2017r. w treści której, na podstawie art. 83a ust.1 w związku z art. 38 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art.145 § 1 pkt 5 k.p.a. odmówił M. G. wznowienia postępowania w sprawie ponownego ustalenia prawa, zakończonego prawomocną decyzją z 26 maja 2014r.

Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z 1 lutego 2018r., w sprawie VIII U 2087/17.

W uzasadnieniu tego wyroku, Sąd podkreślił, że w dotychczasowych postępowaniach właściwa brytyjska instytucja ubezpieczeniowa w piśmie z 6 lutego 2015r. zakwestionowała fakt realnego wykonywania przez odwołującego pracy na rzecz pracodawcy brytyjskiego. Stanowisko tej instytucji było przesłanką objęcia odwołującego decyzją z 26 maja 2014r. w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. ustawodawstwem polskim. Natomiast odwołujący od momentu zajęcia przez brytyjską instytucję właściwą, wiążącego stanowiska, nie przedłożył nowych dowodów, którymi dla ZUS, jako polskiej instytucji ubezpieczeniowej, może być jedynie odmienne od dotychczasowego, stanowisko właściwej instytucji brytyjskiej.

Wyrokiem z 19 lutego 2019r., w sprawie o sygn. akt III AUa 1018/18 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację M. G. od wyroku Sądu I instancji, dzieląc w pełni stanowisko tego Sądu.

W dniu 3 kwietnia 2019r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z ponownym wnioskiem o ustalenie, że w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. nie podlega obowiązkowo ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Odwołujący powołał się na możliwość potwierdzenia faktycznego wykonywania przez niego w spornym okresie, pracy w Anglii, przez świadków o przesłuchanie których wnosił.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy w dniu 21 czerwca 2019r. wydał zaskarżoną decyzję.

W toku procesu M. G., wezwany do osobistego stawienia, celem przeprowadzenia dowodu z jego przesłuchania, nie stawiał się na rozprawie w dniu 15 października 2019r., podczas której dowód ten miał zostać przeprowadzony. W

związku z powyższym Sąd pominął przeprowadzenie tego dowodu. Równocześnie Sąd oddalił wniosek ubezpieczonego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków A. M., A. S., L. K., J. M. i G. C., którzy mieli potwierdzić fakt wykonywania przez odwołującego pracy na terenie Wielkiej Brytanii, w spornym okresie. Sąd uznał bowiem, że przeprowadzenie takiego dowodu pozostaje bez wpływu na ocenę Sądu, dla którego, podobnie jak dla organu rentowego, w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym na terenie danego kraju, wiążące jest stanowisko właściwej instytucji ubezpieczeniowej tego kraju.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego dołączonych do akt sprawy oraz akt sprawy VIII U 1512/14. Zebrane dowody Sąd uznał za wystarczające i mogące być podstawą ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący M. G. w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wg przepisów ustawodawstwa polskiego, czy też w tym okresie podlegał w zakresie zabezpieczenia społecznego ustawodawstwu Wielkiej Brytanii.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2019r., poz. 300 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy również do ubezpieczenia wypadkowego.

Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.

Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 4 trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Na wstępie rozważań należy stwierdzić, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienia Unii Europejskiej jest prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty.

Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 30 kwietnia 2004r. Nr 166/1 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 30 października 2009r. Nr 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 3 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia WE nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

a)ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b)jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i)ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub

(ii)ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli jest zatrudniona przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa lub co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim; lub

((...))ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż państwo członkowskie jej zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania; lub

(iv)ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, a co najmniej dwa z tych przedsiębiorstw lub dwóch z tych pracodawców mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania.

W myśl art. 13 ust. 2 osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega:

a)ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim lub

b)ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z Państw Członkowskich, w których wykonuje ona znaczną część swej pracy.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określone mu zgodnie z przepisami ust. 1.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 3 pkt a rozporządzenia WE

Nr (...). Widać zatem, iż niezwykle doniosłe znaczenie – zarówno dla płatnika składek, ale także i dla pracownika – ma fakt prawidłowego określenia właściwego ustawodawstwa w sferze zabezpieczenia społecznego.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzenia nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń.

Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 30 października 2009r. Nr 284/1 ze zm.)

Po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.

Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust.2).

Z kolei po myśli art. 16 ust. 3 rozporządzenia 987/2009 tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4).

Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust.5).

Zgodnie zaś z ust 6, jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr (...) na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadczą, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Szczegółowe kwestie dotyczące zasad stosowania procedury dialogu i koncyliacji zostały ujęte w decyzji nr (...) z dnia 12 czerwca 2009r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C z 24 kwietnia 2010r. Nr 106.1).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1 (wcześniej (...)).

W celu uzyskania tego zaświadczenia należy zwrócić się z wnioskiem do właściwej instytucji ubezpieczeniowej państwa członkowskiego, która poświadczy, w jakim okresie i na jakiej podstawie ma zastosowanie ustawodawstwo danego kraju.

W przedmiotowej sprawie, ubezpieczony prowadząc w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą i będąc zatrudnionym u brytyjskiego pracodawcy powinien uzyskać formularz A1 z instytucji ubezpieczeniowej w Wielkiej Brytanii i dokonać wyrejestrowania z ubezpieczeń w Polsce. Taki dokument potwierdzałby, że odwołujący prowadzący w Polsce działalność gospodarczą nie powinien odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia tej działalności.

Sąd ustalił, że odwołujący nie dostarczył formularza A1 ustalającego właściwe ustawodawstwo w zakresie podlegania ubezpieczeniu brytyjskiemu.

Wystawienia takiego formularza A1 i potwierdzenia faktu podlegania ustawodawstwu brytyjskiemu w okresie spornym odmówiła odwołującemu brytyjska instytucja ubezpieczeniowa H. R. & C..

W piśmie z dnia 6 lutego 2015r. H. R. & C. poinformowała organ rentowy, iż w okresie rzekomego zamieszkania i wykonywania pracy w Wielkiej Brytanii M. G. w tym okresie nie mieszkał i nie pracował w Wielkiej Brytanii. Brytyjska instytucja ubezpieczeniowa zakwestionowała fakt realnego wykonywania przez M. G. pracy na rzecz pracodawcy brytyjskiego, z tego względu, iż – jak ustaliła – ubezpieczony zawarł umowę z firmą a która wzywana do przesłania stosownej informacji, takiej informacji nie udzieliła. Adres pod którym funkcjonuje pracodawca jest adresem z którego korzysta wiele osób w celu kontaktowania się władzami brytyjskimi. Powyższe wskazuje, iż jest to firma związana z optymalizacją kosztów polskiej instytucji ubezpieczeń społecznych. Nadto w ocenie H. R. & C. brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających zamieszkiwanie ubezpieczonego w Wielkiej Brytanii, dowodów odbycia podróży czy dowodów pracy.

W konsekwencji ZUS wydał decyzję z 26 maja 2014r. w treści której stwierdził, że M. G. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r., w zakresie zabezpieczenia społecznego i zdrowotnego, podlega ustawodawstwu polskiemu.

Prawidłowość tej decyzji została potwierdzona w toku instancji zarówno przez Sąd Okręgowy wyrokiem z 22 czerwca 2016r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1512/14, podobnie jak Sąd Apelacyjny wyrokiem z 22 marca 2017r. w sprawie o sygn. akt III AUa 1504/16.

Następnie odwołujący podejmował też próbę wznowienia postępowania zakończoną prawomocną decyzją z 26 maja 2014r. Jednak i w tym wypadku, wobec nieprzedłożenia przez odwołującego nowego dowodu, pod postacią odmiennego niż dotychczas, stanowiska brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, ZUS odmówił takiego wznowienia. Również prawidłowość tej decyzji została potwierdzona w toku instancji przez Sąd Okręgowy wyrokiem z 1 lutego 2018r., w sprawie VIII U 2087/17, oraz przez Sąd Apelacyjny wyrokiem z 19 lutego 2019r., w sprawie o sygn. akt III AUa 1018/18.

Sąd zwraca uwagę, iż zgodnie z treścią cytowanych wyżej przepisów wspólnotowych podstawą do objęcia ubezpieczonego systemem zabezpieczenia społecznego innego państwa członkowskiego jest stanowisko właściwej instytucji ubezpieczeniowej tego państwa. Instytucja ta bada, czy spełnione są warunki do objęcia wnioskodawcy systemem zabezpieczenia społecznego danego kraju.

Należy również podkreślić, że polska instytucja ubezpieczeniowa tj. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ani też sądy nie mają kompetencji do badania istnienia stosunku pracy, stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii.

Takie stanowisko potwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku

z 9 stycznia 2014r. I UK 275/13, wskazując, że organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym (na terenie państwa członkowskiego Unii). Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Ze względu na różnice między ustawodawstwami krajowymi co do określenia przedmiotu ubezpieczenia społecznego wprowadzono zasadę, że uwzględnianie okoliczności lub wydarzeń mających miejsce w jednym państwie członkowskim nie może w żaden sposób sprawiać, że właściwym dla nich stanie się inne państwo ani że będzie się do nich stosować jego ustawodawstwo (pkt 11 preambuły rozporządzenia nr 883/2004). Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Sąd Najwyższy wskazał, że w razie wątpliwości co do określenia ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego, czyli niepewności co do tego, czy osoba wnosząca o ustalenie prawa właściwego jest objęta systemem zabezpieczenia społecznego w więcej niż jednym państwie członkowskim, instytucja miejsca zamieszkania wnioskodawcy nie może sama rozstrzygać, lecz musi dostosować się do trybu rozwiązywania sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego wskazanego w szczególności w art. 6, 15 oraz 16 rozporządzenia nr 987/2009, które nakazują zwrócenie się - w przypadku istnienia wątpliwości bądź rozbieżności - do instytucji innego państwa członkowskiego. Instytucje niezwłocznie dostarczają lub wymieniają między sobą wszystkie dane niezbędne dla ustanowienia i określenia praw i obowiązków osób, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe. Przekazywanie tych danych odbywa się bezpośrednio pomiędzy samymi instytucjami lub za pośrednictwem instytucji łącznikowych. Zastosowanie znajduje również decyzja Nr (...) Komisji Administracyjnej

w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz.U. UE C 106 z 24 kwietnia 2010r.). Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie, w której przedmiotem sporu jest zastosowanie art. 13 rozporządzenia nr 883/2004, a wyrażona w nim norma kolizyjna jasno wskazuje na państwo ubezpieczenia społecznego, niedopuszczalne jest rozstrzyganie przez polski organ rentowy w decyzji o istnieniu stosunku prawnego wskazywanego jako tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie. Sąd Najwyższy wskazał, że również sądy orzekające nie mają uprawnienia w zakresie badania istnienia stosunku pracy stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii.

W niniejszej sprawie organ rentowy wydał dotychczas dla odwołującego dwie decyzje w zakresie ustalenia właściwego ustawodawstwa odnośnie zabezpieczenia społecznego. W pierwszej z nich objął odwołującego polskim systemem prawnym

w zakresie zabezpieczenia społecznego, zaś w drugiej decyzji odmówił wznowienie postępowania zakończonego poprzednią decyzją, wobec braku wykazania nowych okoliczności. Rozstrzygnięcie zawarte w obu tych decyzjach oparte zostało

o potwierdzenie przez brytyjską instytucję ubezpieczeniową braku podstaw do objęcia odwołującego brytyjskim systemem zabezpieczenia i w efekcie odmówiła ubezpieczonemu wydania poświadczenia A1.

Obecnie natomiast M. G. po raz kolejny domaga się ustalenia, że

w okresie od 1 marca 2009r. do 31 grudnia 2012r. z tytułu zawartej umowy o pracę

z pracodawcą brytyjskim, tj. z (...) Ltd., podlega on ubezpieczeniom społecznym w Wielkiej Brytanii. Z powyższych rozważań wynika natomiast, że zarówno ZUS, jak

i Sąd badający legalność wydanej przez ten organ decyzji, nie mają kompetencji do ustalania, w zastępstwie właściwej brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, czy fakt objęcia takimi ubezpieczeniami w Anglii może nastąpić. Jedynym bowiem właściwym

w tym zakresie, jest H. R. & C., który w piśmie z 6 lutego 2015r. zakwestionował fakt realnego wykonywania przez M. G. pracy na rzecz pracodawcy brytyjskiego. Tym samym odmówił objęcia odwołującego ubezpieczeniami społecznymi w Wielkiej Brytanii.

Obecnie natomiast odwołujący, domagając się wyłączenia jego osoby z podlegania ubezpieczeniom społecznym w polskim systemie zabezpieczenia społecznego, nie przedkłada odmiennego niż dotychczas stanowiska H. R. & C.. Zatem zarówno Sąd jak i wcześniej ZUS nie mogą podjąć wiążącego rozstrzygnięcia w tym zakresie, do czego wyłączną kompetencję posiada H. R. & C.. Stanowiska brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej nie mogą podważyć zeznania świadków przed polskim sądem. W związku z tym wniosek o przesłuchanie świadków oddalono.

Równocześnie zarówno organ rentowy, jak i następnie Sąd, wobec braku objęcia odwołującego systemem zabezpieczenia społecznego w Wielkiej Brytanii, posiadają kompetencje do stwierdzenia, czy odwołujący jako osoba prowadząca w Polsce działalność gospodarczą, podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym w Polsce.

Mając na uwadze powyższe rozważania należało uznać, że w okresie spornym M. G. podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie objęcia ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W tym stanie rzeczy, Sąd stwierdził, że zaskarżona decyzja ZUS jest prawidłowa i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w pierwszym punkcie wyroku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 265, ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-)Sędzia Teresa Kalinka